

kunne udflyde og derved i alt Fald for en Tid forhindre Pensionsbyrdens Stigning, men selvfølgelig paa Skolevesenets Beskøftning, hvis Krav og Interesse dog ikke kunne forenes med en sliq Udvei, saa fristende end det oeconomiske Tryk kunde gjøre det og ofte gjør det. Men at paa den anden Side den locale Bestyrelse skulde være for rundhaandet med Afstediggelse kan ligesaa lidet forudsættes, da Afstediggelse vistnok saagodtform aldrig skeer uden paa Sogneraadets Forslag og Skoledirectionens og Skoleraadets Indstilling.

At den saaledes ved Lov af 8de Marts 1856 truffne Ordning med Hensyn til Pensioner og Alderstillaag er det en Folge, at medens de kommunale Myndigheder ellers indenfor visse Grændser have Raadighed over de kommunale Udgifter og kunne afveie disse efter Evnen, og i alt Fald have det i deres Magt at søge at opnaae de kommunale Formaal ad billigt mulig Vei, saa ere de med Hensyn til Skolefondens allervæsentligste Udgifter lovbundne; Lovgivningen har bestemt Skolelærerstandens Pensionsberettigelse og Pensionernes Størrelse gennem Reguleringssummerne, uanseet Skolefondskredsens henholdsvis Bidragsevne; — og saa meget mere fremtræder dette, som Skolernes og dermed Lærernes Antal og dermed atter Pensionsbyrdens Størrelse ofte vil staae i omvendt Forhold til Skolefondskredsens Bidragsevne, idet i de udstrakte og som Folge deraf sædvanlig tyndt befolkede Egne Skolernes Antal maa forøges paa Grund af Afstandene og de ellers mellemlange Skoleveie, medens i de sluttede og bedre befolkede Sogne Befolkningen kan samle sig om færre Skoler.

I det saaledes Anførte finder Udvalget Motivet for Statskassens Deeltagelse i Skolefondsudgifterne, og da navnlig i Pensionsbyrden; thi idet denne bestemtes ved Lov, traadte Statskassen hjælpende til, for at ikke Byrden for meget kunde overstige Evnen, og derfor følger Statens Bidrag fra et givet Punkt jevnslidet med Communens. — Det maatte være en ligefrem Folge af Forholdene, at Lov af 1856 vilde bevirke en stærkere Afgang blandt Skolelærerne end hidtil paa Grund af de gunstigere Pensionsforhold, hvortil Loven af 1856 aabnede Afgang. Derfor

har formeentlig Pensionsbyrden været stigende, og vil maaffee endnu nogen Tid vedblive at være det, indtil Egevegtten er tilveiebragt. — Man behøver altsaa ikke at ansee Pensionsbyrden for vedvarende stigende, undtagen forsaavidt Reguleringssummerne betinges ved mulig stigende Conjuncturer.

I Genhold til Foranstaaende formener Udvalget, at den ved Lov af 8de Marts 1856 paa Statskassen overførte Deeltagelse i Bidragene til Skolefondene ikke vil være at begrænse ved det i den nævnte Lov fastsatte Maximum af 24 $\frac{1}{2}$ pr. Ede. Hartkorn, naar en højere Paaligning hjemles ved særlig Lov, men at Statskassens Bidrag fremdeles jevnslidet maa følge med. Loven af 1856 indeholder heller ikke nogensomhelst Antydning af en modsat Forudsætning, og Bestemmelsen, at en Paaligning ud over 24 $\frac{1}{2}$ skal hjemles ved særlig Lov, maa tvertimod antages at være paabudt som en ved Statskassens fortsatte Deeltagelse begrundet Control eller Revision.

Den anden Gjenstand for Betragtninger bliver da, hvorvidt der i det paagældende, Ringkjøbing, Amts Anvendelse af Skolefondens Midler maatte findes særlig Grund til Nægtelse af eller Indskrænkning i Meddelelsen af den Bemyndigelse til en forhøiet Eigning, som Lovudkastet foreslaaer. Det er en Selvfølge, at dersom det, at en særlig Lov skal betinge den yderligere Bemyndigelse, skal have nogensomhelst Betydning, maa den paagældende Skolefonds Anvendelse af dens Midler undergives en Kritik eller Bedømmelse, om end en saadan har sine Vanskeligheder; thi dersom det vilde være nok, kun at opstille et Regnestykke, der viser, at nu er en Udskrivning af 24 $\frac{1}{2}$ pr. Ede. Hartkorn ikke tilstrækkelig, og en forhøiet Eigning altsaa nødvendig, saa vilde Forbeholdet i Loven af 1856 være hensigtsløs. — Udvalget har derfor ogsaa søgt at blive istand til en saadan Bedømmelse gennem Fondens Virksomhedsplaner og en Oversigt over dens Indtægter og Udgifter fra 18⁵⁶/₅₇ indtil 18⁶⁷/₆₈, og skal, særlig med den i Motiverne omhandlede Virksomhedsplan for 18⁶⁸/₆₉ for Die, bemærke: Den samlede Udgift ifølge nævnte Plan udgjør = 13,525